

NORGES HØYESTERETT

Den 18. januar 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Stabel og Webster i

HR-2013-00111-U, (sak nr. 2012/2075), straffesak, anke over dom:

A (advokat Victoria Holmen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens saksbehandling i sak om seksuelle overgrep mot egne barn og mishandling i nære relasjoner.
- (2) A ble ved tiltalebeslutninger av 22. desember 2010 og 8. juni 2011 satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 195 første straffalternativ, § 195 første ledd jf annet ledd bokstav c, § 197 og § 219 første ledd første straffalternativ, slik bestemmelsen lød før 1. januar 2006.
- (3) X tingrett avsa 1. juli 2011 dom med slik slutning:

"1. A frifinnes for tiltalebeslutningen post III.

2. A, dømmes for overtredelse av straffeloven § 195 første straffalternativ, straffeloven § 195 første ledd jf annet ledd bokstav c og straffeloven § 197 til en straff av fengsel i 3 år og 6 måneder – treårogseksmåneders – jf. straffeloven § 62 første ledd.

Varetekt kommer til fradrag med 1 – en – dag.

3. A dømmes til innen 14 – fjorten – dager fra forkynnelsen av dommen å betale oppreisningserstatning til B med kroner 150 000 – hundreogfemtusen – med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

4. A dømmes til innen 14 – fjorten – dager fra forkynnelsen av dommen å betale oppreisningserstatning til C med kroner 125 000 – hundreogtjuefemtusen – med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

5. A dømmes til innen 14 – fjorten – dager fra forkynnelsen av dommen å betale oppreisningserstatning til D med kroner 75 000 – syttifemtusen – med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer."

- (4) Dommen var avsagt under dissens, i det rettens formann stemte for å domfelle A også for overtredelse av straffeloven § 219.
- (5) A anket til lagmannsretten over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for så vidt gjaldt de postene han var domfelt for i tingretten, samt over idømt erstatningsplikt. Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for den tiltaleposten A var frifunnet for i tingretten.
- (6) Gulating lagmannsrett avsa 5. oktober 2012 dom med slik slutning:

"1. A, dømmes for overtredelse av straffeloven § 195 første straffalternativ, straffeloven § 195 første ledd jf annet ledd bokstav c, straffeloven § 197 og straffeloven § 219, slik den lød før lovendring av 21.12.2005, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til en straff av utholdt varetekt.

2. Innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelsen betaler A kroner 100 000 – etthundretusen – i oppreisningserstatning til D, med tillegg av den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

3. Innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelsen betaler A kroner 200 000 – tohundretusen – i oppreisningserstatning til B, med tillegg av den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

4. Innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelsen betaler A kroner 200 000 – tohundretusen – i oppreisningserstatning til C, med tillegg av den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer."

- (7) Dommen var avsagt under dissens, i det to av meddommerne stemte for å fastsette straffen til fengsel i 5 år.
- (8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. Han har i korte trekk anført at sentrale punkter i lagmannsrettens bevisvurdering blir stående uforklart. Han har anført at vitneforklaring fra Ds behandlende psykiater, Y, bevisst ble holdt tilbake under ankeforhandlingene i lagmannsretten. Videre har A anført at lagmannsretten burde ha forklart betydningen av at døtrene endret forklaring i løpet av etterforskningens gang, og av at sønnen E sov i samme seng som faren uten å oppdage at det fant sted overgrep. Lagmannsretten har heller ikke redegjort for hvorfor døtrenes forklaringer om at de var utsatt for vold fra faren ikke ble tillagt slik vekt av påtalemyndigheten at det ble tatt ut tiltale for disse forholdene. A har også vist til at barns vitneforklaringer er særlig sårbare for ytre påvirkning fra voksenpersoner som barna står i et lojalitetsforhold til.

- (9) A har lagt ned slik påstand:

"Anken påstås fremmet."

- (10) *Påtalemyndigheten* har inngitt påtegning. Her er det blant annet anført at det ikke er grunnlag for påstanden om at bevis ble holdt tilbake i lagmannsretten. Årsaken til at psykiateren ikke ble ført som vitne var at det ikke lot seg gjøre å få kontakt med ham. Det er også vist til at det var omfattende bevisførsel i lagmannsretten i form av vitneførsel og dokumentasjon fra andre leger/helsepersonell, i tillegg til at det ble avspilt dommeravhør av de tre barna.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (12) A ble frifunnet for overtredelse av straffeloven § 219 i tingretten, men dømt i lagmannsretten. Det følger av straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum at anken på dette punkt bare kan nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg finner det klart at anken ikke vil føre frem. Videre følger det av § 323 andre ledd andre punktum at nektelsesbeslutningen i disse tilfellene må begrunnes.
- (13) Anken retter seg mot lagmannsrettens begrunnelse. Omfanget av begrunnelsesplikten i lagrettesaker der lagrettens kjennelse legges til grunn, er oppsummert i avsnitt 28-29 i Rt. 2011 side 172. Det fremgår av dette at det som først og fremst kreves, er at det blir redegjort for sentrale punkter i bevisvurderingen, og kort angitt hva som har vært avgjørende, jf. Rt. 2009 side 750 avsnitt 75. For at det skal bli aktuelt å oppheve lagmannsrettens dom på et slikt grunnlag, blir det særlig et spørsmål om det eksisterer et "uforklart springende punkt" i bevisvurderingen.
- (14) Etter utvalgets syn er det i denne saken ikke snakk om et slikt springende punkt. Det foreligger ikke innbyrdes motstrid mellom tingrettens og lagmannsrettens bevisvurderinger av de samme, sentrale bevisene. Det kan heller ikke legges til grunn at bevismomenter som taler mot skyld ikke har blitt vurdert. Det som særlig er gjort gjeldende, er at psykiater Y ikke ble ført som vitne. Påtalemyndigheten har vist til at dette praktisk sett ikke lot seg gjøre, og utvalget legger dette til grunn. Det fremgår av rettsboken at en rekke personer forklarte seg som vitner. Lagmannsretten har i sin vurdering lagt stor vekt på disse forklaringene, som har beskrevet As adferd overfor sin ektefelle. Når lagmannsretten har lagt til grunn at A har utøvd vold mot moren i barnas påsyn og påhør, er det ut fra forklaringen fra deres felles sønn. Samlet sett synes bevisbildet såpass avklart at manglende forklaring fra psykiater Y ikke kan anses som et springende punkt som krever særskilt begrunnelse. Utvalget konkluderer derfor med at anken klart ikke kan føre frem på dette punktet. Anken her tillates derfor ikke fremmet.
- (15) A er i begge instanser dømt for overtredelse av straffeloven § 195 første straffalternativ, straffeloven § 195 første ledd jf. annet ledd bokstav c og straffeloven § 197. Denne del av anken skal derfor vurderes etter straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum.
- (16) Høyesteretts ankeutvalg finner at verken avgjørelsens betydning utenfor den foreliggende sak eller andre grunner tilsier at denne delen av anken blir fremmet for Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum.
- (17) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING:

Anken tillates ikke fremmet.

Ingse Stabel
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Riktig utskrift: